

Odkaz Štefana Moyzesa, ktorého celoživotné dielo by malo byť tým správnym svetlom na ceste za práva a slobodu slovenského národa v súčasnosti

„Núdz a úbohého národa nášeho je nevýslovná, potreby jeho nesčíselné. Rodu môj milý. Národe slovenský. Spal si duševne stá, ba tisíce liet, precitni k práci človeka hodnej a sebe užitočnej: ver mi, nevyhneš sa práci, bo práca je určenie tvoje.“

Najskôr stručný životopis pre tých menej znalých slovenských dejín a diela biskupa Štefana Moyzesa. Kto bol biskup Štefan Moyzes:

Významný činiteľ slovenského a chorvátskeho národného hnutia, cirkevný hodnostár, diecézny biskup, pedagóg, kultúrny pracovník, verejný činiteľ, národovec, zakladateľ a prvý predseda Matice slovenskej od roku 1850 až do svojej smrti banskobystrický biskup sa

narodil v rodine slovenského roľníka vo Veselom dňa 24.10.1797

Pamätník v rodnej dedine - v súčasnosti bez busty, pretože bola odcudzená

Pamätná tabuľa na rodnom dome vo Veselom

Jeho detstvo bolo poznačené chudobou a smútkom z predčasnej smrti obidvoch rodičov. Vynikal bystrosťou a usilovnosťou, nadanosťou na cudzie jazyky, ktoré sa s veľkým oduševnením učil (maďarčina, nemčina, francúzština).

K jeho základným prednostiam patrili vzdelanosť, štedrosť, mravnosť, odvaha a tolerancia, schopnosť získať si prirodzenú autoritu a viesť iných. Bol obdarený veľkými duševnými schopnosťami, ktoré sa snažil využiť v prospech svojho národa.

Na záhrebskej akadémii, kde pôsobil sedemnášť rokov, prednášal filozofiu, etiku a grécky jazyk.

Po návrate z Chorvátska bol u Slovákov pomerne neznámy. ***Diecézu prevzal v úbohom stave. Najprv pozdvihol hospodársky a duchovne svoje biskupstvo, pritom začal nepretržite pracovať pre národ a za národ slovenský. Jeho veľkosť spočíva v tom, že svoju vysokú***

cirkevnú funkciu chápal ako nezištnú službu vlasti, ktorej chcel vydobýť krajšiu budúcnosť. Vo svojej dobe patrila k najlepším biskupom bývalého Uhorska. Podarilo sa mu v krátkom čase znovu zorganizovať duchovnú činnosť vo všetkých farnostiach a za cenu vlastného strádania postaviť diecezálne inštitúcie na pevnejší hospodársky základ. storočia podporoval na Slovensku ideu československej jazykovej jednoty, vydávanie časopisov v biblickej, myšlienku založenia slovenskej celonárodnej kultúrnej inštitúcie. V 60. rokoch spolupracoval s K. Kuzmánym. Rozvinul novú kampaň za zakladanie slovenských škôl. Celou váhou svojej biskupskej autority sa zasadzoval za povznesenie slovenského školstva vo svojej diecéze a najmä vo svojom sídelnom meste. Školstvo považoval za základ národnej vzdelanosti. Preto sa podujal zakladať školy a už založené reformovať, aby sa slovenská mládež mohla vzdelávať v rodnom jazyku. Prejavoval hlboký záujem o dedinské školy. Pri každej návšteve farnosti vošiel aj do miestnej školy, prezrel si ju, poradil a pomohol v čom mohol.

Jedným z jeho významných skutkov bolo poslovenčenie a zrenovovanie banskobystričského gymnázia, ktoré sa v druhej polovici 19. storočia stalo centrom slovenského národného vzdelávania. Jeho pričinením sa na gymnáziu stala popri maďarčine a nemčine vyučovacím jazykom i slovenčina. Už po roku 1849 sa tu vyučovalo po slovensky najprv náboženstvo, postupne aj iné predmety. Gymnázium bolo povýšené z nižšieho na vyššie a ako prvé umožňovalo študovať aj chudobným študentom. Dbal na to, aby škola bola slovenskou a bránila nielen cirkevné, ale aj národné záujmy.

V roku 1856 bolo pri gymnáziu zriadené alumneum – ústav, ktorý poskytoval lacno alebo zadarmo obed chudobným žiakom. Jeho snaha o vzdelávanie učiteľov pre slovenské školy bola završená v tom istom roku, keď bol v Banskej Bystrici otvorený Učiteľský ústav (preparandia). Seminár sa stal nielen dôstojným stánkom teologickej vedy, ale aj centrom národného a kultúrneho obrodu. Moysesovi nástupcovia na banskobystričskej biskupskej katedre tento stav nestrpeli, a tak sa seminár koncom minulého a začiatkom nášho storočia stal miestom šovinistického národnostného útlaču.

Obnovil vydávanie časopisu Cyrill a Method, ktorý sa v hojnej miere zaoberal školstvom a otázkami výchovy. Podporoval zároveň slovensko–latinský seminár a vytvoril fond na založenie dievčenského výchovného ústavu (vznikol až po jeho smrti). Štipendiami a knihami nepretržite podporoval študujúcu mládež.

Ako významný cirkevný dejateľ sa postavil do čela slovenského národného pohybu, stal sa blízky štúrovcom, memorandistom a Starej škole slovenskej, prijal jej ponuku a postavil sa na čelo národného hnutia. Jeho vodcovskú rolu rešpektovali aj široké ľudové vrstvy. Bol literárne činný, venoval sa tvorbe náboženskej a ľudovýchovnej spisby. Štefan Moyzes sa zaradil medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenských, chorvátskych, aj širších slovanských a stredoeurópskych dejín 19. storočia..

R. 1861 viedol slovenské vyslanectvo k cisárovi Františkovi Jozefovi I., ktoré **predložilo žiadosti slovenského národa – Memorandum národa slovenského**, obsahujúce základné národné, politické, hospodárske a kultúrne požiadavky Slovákov, a návrh Privilégia o politicko-právnej organizácii slovenského okolia v rámci Uhorska, zabezpečujúce rovnoprávnosť slovenského národa v Uhorsku. Vláda zobrala na vedomie požiadavky Slovákov a povolila založenie Matice slovenskej v r. 1863.

Stal sa predsedom tejto prvej slovenskej úradne povolenej kultúrnej ustanovizne a v tejto funkcii usmerňoval jej činnosť v záujme všestranného rozvoja národnej kultúry, vedy, vzdelávania a ľudovýchovy. Spolu s prvým podpredsedom, evanjelickým superintendentom Karolom Kuzmánym, predstavovali na čele Matice dvojicu takmer legendárnu, symbolizujúcu preklenutie konfesionálnych rozporov. Zrodila sa tak moysesovsko-kuzmányovská tradícia,

symbol jednoty národa, tolerance a vznik moderného ekumenizmu. Spojenie "Moyses-Kuzmány" sa stalo heslom matičných rokov a ich spolupráca a vzájomné porozumenie sa stali príkladnou i pre ďalšie generácie. Obaja boli vzájomne spojení vzťahom k národu a úlohou v cirkvi.

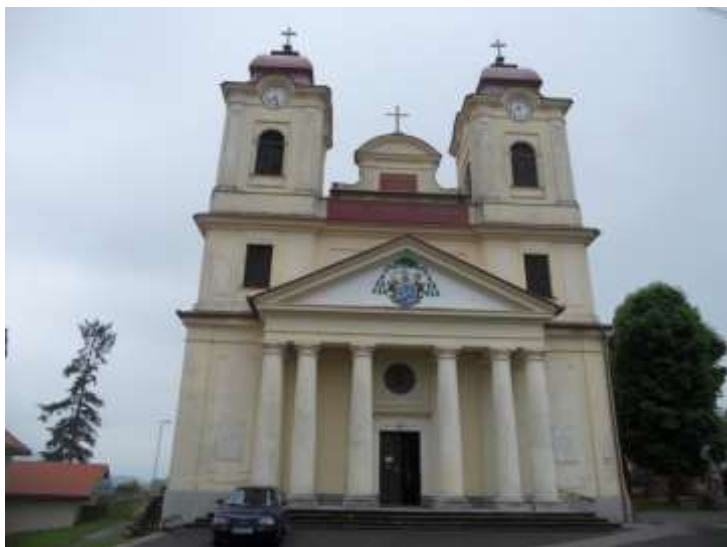
Na založenie MS sa zbieral celý národ. Keď nebolo dosť financií na stavbu matičnej budovy, slovenskí národovci požiadali o pomoc ľud. A ten ukázal veľkú morálnu silu. Zbieracie hárky - Knižtičky pre grajciarové zbierky na Dom MS, ktoré sa uchovali, podávajú krásne svedectvo o tom, čo vtedy dokázala vôľa jednoduchých ľudí. Vďaka zbierke už dva roky po založení MS dňa 6. 8. 1865 slávnostne otvorili Národnú svetlicu, z ktorej dostavbou potom vznikol Dom MS.

Biskup Štefan Moyzes sa zaslúžil o rozvoj školstva, najmä o vybudovanie banskobystrického gymnázia, vydal matičné prejavy, pohrebné kázne, pastierske reči a listy, hospodársky spis Myšlienky o záhradníctve (1865), venoval sa aj tvorbe náboženskej literatúry, písal prejavy z valných zhromaždení Matice slovenskej.

Pričinil sa o založenie Spolku sv. Vojtecha.

Uvedomoval si význam cyrilo-metodskej tradície pre Slovákov a veľmi sa staral nielen o jej propagáciu, ale aj o šírenie a udomácnenie úcty k sv. Cyrilovi a Metodovi vo vedomí slovenského ľudu. Za najvhodnejšie obdobie na oživenie pamiatky sv. Cyrila a Metoda považoval jubilejný rok 1863 – tisície výročie príchodu solúnskych vierozvestov sv. Cyrila a Metoda. **Jeho zásluhou Svätá stolica v Ríme súhlasila, aby sa sviatok Cyrila a Metoda svätil 5. júla.** Štefan Moyses bol v našich národných dejinách osobnosťou, ktorá bola rešpektovaná celým národom bez ohľadu na vzdelanie, pôvod, či konfesiu. Vo všetkých jeho snahách vidieť paralelu s činnosťou solúnskych vierozvestov, ktorí podporovali vznik slovanského učilišťa ako popredného literárno-pedagogického strediska na Veľkej Morave. Právom ho považovali za otca národa. Rovnako si ho ctili slovenskí katolíci aj evanjelici. (Osobnosti.sk)

Biskupská krypta Štefana Moyzesa sa nachádza v kostole Povýšenia Kríža.

**V roku
2014
uplynie
777
rokov**

od prvej zmienky v r. 1237 o Svätom Kríži nad Hronom. Ale ako vidieť, Slovákom ani toto výročie nič nevrať, inak by sa už organizovali prípravy na oslavy založenia tohto mesta. **Komunisti odvedli dokonalý výplach pamäti slovenského národa, ktorý sa prehľbuje aj v súčasnosti. Ľudia sa odvracajú od viery, od Pána Boha!!! Mestskí poslanci Žiaru nad Hronom nemajú ani záujem navrátiť tomuto mestu pôvodný názov a duchovnému, národnému dejateľovi biskupovi Štefanovi Moyzesovi miesto na piedestáli národných dejín Slovákov, ktoré mu právom prináleží.**

Matica slovenská, aj keď sa pričínila o renováciu krypty biskupa Štefana Moyzesa spolu s mestom, koná pramálo na to, aby tak významnú osobnosť, ktorou bol a je tento biskup dostala na výslnie národných dejín, do povedomia národa, **do rozšírenej výučby v slovenských školách.**

Prečo MS nekoná tam, kde jej to prináleží? Ako by asi biskup Štefan Moyzes reagoval, keby videl, koľko špiny sa na Slovensku a tiež v MS denne premieľa? Keby videl, ako tento štát okupujú skrachovaní karieristi, mafia, podvodníci, ako títo neznabohovia ničia dielo našich predkov, ako sa zo Slovenska, vďaka odkresťančeniu Slovákov, vďaka chýbajúcim odvážnym duchovným pastierom, ktorí by boli ochotní verejne, otvorene a nekompromisne chrániť katolícku vieru, chrániť Desatoro Božích Prikázaní, stáva semenisko nemravnosti, podvodov, brloh Satana??? Aká by asi bola reakcia biskupa Štefana Moyzesa, tohto vzácného človeka, keby videl, že Slovensko a jeho národ sa opäť stali vazalmi cudzích mocností, že naši politici vydali národ napospas diabolským mocnostiam otvárajúcim svoju tlamu na celú kresťanskú Európu? Na kostole **Povýšenia Svätého Kríža** je napísané veľkými písmenami:

ECCE CRUCEM DOMINI FUGITE PARTES ADVERSAE

- AJHLA, KRÍŽ PÁNA, UTEKAJTE NEPRIATELIA!

(**Tento** výrok sa používa pri **exorcizme** – **vyháňaní satana** a **zlých duchov!** – zatiaľ sa nepriateľov kríža zo Slovenska, nepodarilo vyhnúť)

Zanedbaný pamätník vo Svätom Kríži nad Hronom(Žiar nad Hronom) svedčí o neúcte Slovákov voči tomuto cirkevnému a národnému dejateľovi biskupovi Štefanovi Moyzesovi. Komunisti mu síce pomník postavili, ale všimnite si jeho podobu – hlava je odseknutá, aby nemuseli zobrazit' jeho kňazský kolárik.

Aj takto postupoval komunistický režim, aby Slovákov naviedol iba na svet svetský a materialistický, tak vzdialený Bohu.

V tomto mala už dávno konať Matica slovenská! Nemala sa iba nečinne pozerat' aj na rozparcelovanie jedinečného parku, v ktorom je tento pomník, ktorého časť bola rozpredaná za veľmi „zvláštnych a pre daného podnikateľa výhodných podmienok.“

Ako ďalej Slováci? Ako sa zachováte statoční matičiari, národne orientovaná mládež a slovenská inteligencia, kresťania?

Zapredáte naše tisícročné a krvou vykúpené dedičstvo našich predkov?

Nemali by ste začať vyvíjať snahu o nápravu?

Biskup Štefan Moyzes nám všetkým jasne ukázal cestu, ktorú mnohí nechcú vidieť, nechcú o nej počuť, pretože ak by sme po nej chceli opäť kráčať, bola by to cesta plná boja, bolesti, bola by to cesta krížová.

Vezmime si ale k srdcu slová sv. Pavla v Liste Efezanom, ktorý nás vyzýva obliecť si Božiu výzbroj, lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach(Ef 6.12).

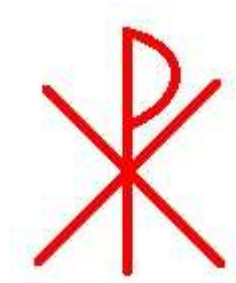
Iba **Božia výzbroj** pomôže zjednotiť slovenský národ, pomôže zjednotiť samotných kresťanov, národovcov.

Každý Slovák, každý kresťan musí byť presvedčený, že jeho život nemôže v žiadnom prípade plynúť pokojne, nerušene, ale že sa musí stať miestom ustavičného a niekedy bolestného boja, ktorý sa skončí iba vo chvíli našej smrti.(Jacques Philippe:

Hľadaj Pokoj a Zotrvaj v ňom).

Raz treba začať! Každý, komu záleží na osude Slovenska a duchovnej obrode národa, by mal začať konať!

Možno prvý a odvážny krok by mal byť práve ten, navrátiť pôvodný názov mestu, ktoré má neobyčajný význam pre Slovensko a Svätú Božiu Moc vo svojom názve – **Svätý Kríž nad Hronom.**

Alena Szabová